

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

επιμέλεια έκδοσης

MICHAEL KINSLEY

ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

με τους

**BILL
GATES
WARREN
BUFFETT**

και άλλους

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: CREATIVE CAPITALISM
Από τις Εκδόσεις Simon & Schuster UK Ltd, Λονδίνο 2009

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Δημιουργικός Καπιταλισμός**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Michael Kinsley

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Χαλιωρή

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασαπίδης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελευθέρος & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Μαρία Θεοδωροπούλου

© Michael Kinsley, 2008

All rights reserved. Published by arrangement
with the original publisher, Simon & Schuster, Inc.

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2009

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2009

ISBN 978-960-453-644-3

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

επιμέλεια Έκδοσης

MICHAEL KINSLEY

ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

με τους

**BILL
GATES
WARREN
BUFFETT**

και άλλους

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ

*Μετάφραση:
Ελένη Χαλιωρή*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΥ ΜΑΪΚΑ ΚΙΝΣΛΙ

Please Don't Remain Calm: Provocation and Commentaries

The Best of State: A 10th Anniversary Anthology

Big Babies: Vintage Whines

Curse of the Giant Muffins and Other Washington Maladies

Όσο εγωιστής κι αν θεωρείται ο άνθρωπος, υπάρχουν προφανώς κάποιες αρχές στη φύση του που του προκαλούν το ενδιαφέρον για την τύχη των άλλων και καθιστούν την ευτυχία τους απαραίτητη σε εκείνον, αν και δεν κερδίζει τίποτα περισσότερο, πέρα από την ευχαρίστηση να τη βλέπει.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
<i>του Μάικλ Κίνσλι</i>	17
ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ	
<i>του Μπιλ Γκέιτς</i>	25
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ: ΤΟ «ΣΚΟΝΑΚΙ»	
<i>του Μάικλ Κίνσλι</i>	38
Ο ΜΠΙΛ ΓΚΕΪΤΣ ΚΑΙ Ο ΓΟΥΟΡΕΝ ΜΠΑΦΕΤ ΣΥΖΗΤΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ»	
<i>των Γουόρεν Μπάφετ και Μπιλ Γκέιτς</i>	41
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΚΡΙΤΙΚΗ	
<i>του Μάικλ Κίνσλι</i>	63
ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ	
<i>του Εντ Γκλιζερ</i>	73
ΜΙΣΟ ΛΕΠΤΟ: ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ;	
<i>του Γκρέγορι Κλαρκ</i>	77
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ	
<i>του Γουίλιαμ Ίστερλι</i>	81
ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ	
<i>του Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	85
ΑΣ ΠΡΟΧΩΡΗΣΟΥΜΕ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΡΗ ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΙΛΤΟΝ ΦΡΙΝΤΜΑΝ	
<i>του Εντ Γκλιζερ</i>	87

ΓΙΑΤΙ Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ <i>του Ρίτσαρντ Πόσνερ</i>	91
ΜΠΟΡΕΙ Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑ ΠΡΑΞΟΥΝ ΤΟ ΚΑΛΟ; <i>του Γκάρι Μπέκερ</i>	98
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΠΟΣΝΕΡ: Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ <i>του Εντ Γκλίξερ</i>	103
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΚΛΙΖΕΡ: ΓΙΑ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΙΛΑΜΕ; <i>του Ρίτσαρντ Πόσνερ</i>	107
ΕΙΝΑΙ Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ; <i>του Τζον Κίγκιν</i>	109
ΜΠΟΡΕΙ ΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΤΟ ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΟΝ ΚΑΡΛ ΙΚΑΝ; <i>του Ρόναλντ Τζ. Γκίλσον</i>	112
ΔΕΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ <i>του Μάρτιν Γουλφ</i>	117
ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΗΣ; <i>του Μάθιου Μπίσοπ</i>	122
ΓΙΑΤΙ Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ <i>του Ρόμπερτ Ράιχ</i>	125
ΟΧΙ, Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΠΙΟ ΙΣΧΥΡΗ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ <i>του Πολ Όρμεροντ</i>	136
Ο ΠΑΛΙΟΜΟΔΙΤΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΡΚΕΤΑ ΗΘΙΚΟΣ <i>του Γουίλιαμ Ίστερλι</i>	140

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΡΙΤΕΣ ΤΟΥ ΓΚΕΪΤΣ: ΚΑΘΙΣΤΑΤΕ ΤΕΛΕΙΟ ΤΟΝ ΕΧΘΡΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ	
<i>της Ελίζαμπεθ Στιούαρτ</i>	143
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΕΪΤΣ: ΚΑΝΤΕ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΛΕΩ, ΟΧΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑ	
<i>τον Κλάιβ Κρουκ</i>	146
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΦΡΙΝΤΜΑΝ: Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ	
<i>τον Μπραντ ΝτεΛόνγκ</i>	152
ΜΙΑ ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΜΠΡΑΝΤ ΝΤΕΛΟΝΓΚ: ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΑΚΟ;	
<i>τον Κλάιβ Κρουκ</i>	155
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ: ΜΗΝ ΕΙΣΤΕ ΤΟΣΟ ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΟΙ	
<i>τον Μάθιου Μπίσοπ</i>	157
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΣΤΙΟΥΑΡΤ: ΑΝ ΟΧΙ ΚΕΡΔΗ, ΤΟΤΕ ΤΙ;	
<i>τον Γουίλιαμ Ίστερλι</i>	162
ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΜΗΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΤΟΥΜΕ;	
<i>τον Πολ Όρμεροντ</i>	164
Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΠΕΙΔΗ ΑΥΤΟΡΥΘΜΙΖΕΤΑΙ	
<i>τον Γουίλιαμ Ίστερλι</i>	166
ΚΑΘΑΡΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ: ΕΝΑ ΑΝΥΠΟΣΤΑΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ	
<i>τον Εντ Γκλιζερ</i>	168
ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΜΙΛΑΜΕ;	
<i>τον Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	170
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΜΙΑΣ ΚΑΛΗΣ ΦΗΜΗΣ	
<i>τον Μάικλ Κρόμερ</i>	173
ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΜΙΛΑΜΕ; ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
<i>τον Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	177

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΧΕΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟ	
<i>της Λορέτα Μάικλς</i>	179
ΓΙΑΤΙ Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΟΣ;	
<i>του Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	182
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΧΕΤΕ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΝΑ ΣΩΖΕΤΕ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ	
<i>του Μάικλ Κρέμερ</i>	185
Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ	
<i>του Τιερί Λεφέβρ</i>	190
ΑΠΛΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΙΣ ΣΩΣΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΙΕΣΗΣ	
<i>του Τζον Γουίλιαμσον</i>	192
Η ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΕΚΔΟΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΩΣΤΟ	
<i>της Νάνσι Μπίρντσάλ</i>	196
ΑΠΛΩΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ	
<i>του Τζον Ρέμερ</i>	198
ΕΝΑΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΗΣ ΞΕΡΕΙ ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΝΑ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΕΙ	
<i>του Αμπχιτζίτ Μπανερτζί</i>	204
Η ΞΕΝΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΑΔΥΝΑΜΑ ΚΡΑΤΗ;	
<i>του Μάικλ Κρέμερ</i>	210
ΣΥΜΦΩΝΟΙ, ΑΛΛΑ ΤΑ ΑΔΥΝΑΜΑ ΚΡΑΤΗ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ	
<i>του Έρικ Βέρκερ</i>	214
ΠΩΣ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΕΓΙΝΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ	
<i>της Νάνσι Μπίρντσάλ</i>	217
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ	
<i>του Μάικλ Κρέμερ</i>	219
ΜΗΝ ΑΛΛΑΖΕΤΕ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ, ΠΡΟΤΙΜΗΣΤΕ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ	
<i>του Κάιλ Σόβιν</i>	224

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	
<i>του Γκρέγορι Κλαρκ</i>	230
ΓΚΕΪΤΣ: ΣΤΟ ΣΩΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΣΤΙΓΜΗ	
<i>της Νάνσι Κοέν</i>	234
ΤΙ ΚΑΝΕΙ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΝΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ;	
<i>του Τζαγκντίς Μπαγκουάτι</i>	239
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΜΙΑΣ ΚΑΛΗΣ ΦΗΜΗΣ, ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	
<i>της Νάνσι Μπίροντσάλ</i>	242
ΘΕΛΕΤΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ; ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΑΥΤΟ	
<i>του Λόρενς Σάμερς</i>	244
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΣΑΜΕΡΣ: ΝΑΙ, ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΗ	
ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	
<i>του Βέρνον Σμιθ</i>	247
ΤΙΝΟΣ ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ;	
<i>του Τζάστιν Φοξ</i>	251
ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	
<i>Μια ανταλλαγή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου</i>	
<i>μεταξύ του Κίνσλι και του Σάμερς</i>	255
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΑ ΔΥΣΚΟΛΟ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ	
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ;	
<i>της Έστερ Ντάφλο</i>	259
ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΣΑΙ	
ΩΣ ΚΑΛΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ;	
<i>του Τιμ Χάρφορντ</i>	265
ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΟΥΝ	
ΤΗΝ ΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ	
<i>του Αλεξ Φρόντμαν</i>	269
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΛΕΞ ΦΡΙΝΤΜΑΝ:	
ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΩΡΕΑΝ	
<i>του Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	276
ΑΠΟΔΕΙΞΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΑΙ ΘΑ ΔΙΑΔΟΘΕΙ	
<i>του Κλάιβ Κρουκ</i>	277

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΓΚΕΪΤΣ ΣΩΖΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ!	
<i>των Τρέισι Γουίλιαμς, Μάικλ Ντάιχ και Τζος Ντάνιελ</i>	282
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ: ΕΙΣΤΕ ΕΚΤΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
<i>του Γκρέγκορι Κλαρκ</i>	293
ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ: ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΛΕΤΕ; <i>του Στίβεν Λάντσμπεργκ</i>	296
ΑΣ ΕΞΗΓΗΘΟΥΜΕ	
<i>των Τρέισι Γουίλιαμς, Μάικλ Ντάιχ και Τζος Ντάνιελ</i>	302
Η ΛΥΣΗ ΤΩΝ SEARS	
<i>του Ντέιβιντ Βόγκελ</i>	306
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΒΟΓΚΕΛ: ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΟΛΟΘΕΝΑ Η ΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΡΕΤΗ	
<i>του Κόννορ Κλαρκ</i>	315
ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΡΚ: ΑΣ ΜΗΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΑ ΚΥΝΙΚΟΙ	
<i>του Ντέιβιντ Βόγκελ</i>	319
ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΤΥΦΛΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΩΝ	
<i>του Ματ Μίλερ</i>	324
ΟΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	
<i>του Έντμουντ Σ. Φελπς</i>	327
ΟΙ ΑΛΤΡΟΥΙΣΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΠΩΣ ΟΙ ΣΑΔΟΜΑΖΟΧΙΣΤΕΣ	
<i>του Ρίτσαρντ Α. Πόσονερ</i>	336
ΤΙ ΕΝΝΟΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ Ο ΓΚΕΪΤΣ	
<i>του Μάρτιν Γουλφ</i>	339
ΤΙ ΘΑ ΕΚΑΝΕ Ο ΑΝΤΑΜ ΣΜΙΘ; <i>του Κλάιβ Κρουκ</i>	343
ΕΠΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ	
<i>του Τζον Κίγκιν</i>	348

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
του Μίλτον Φρίντμαν	355
ΤΙ ΚΑΚΟ ΕΧΕΙ Η ΦΤΩΧΕΙΑ;	
τον Ρίτσαρντ Πόσνερ	367
ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΣΑΝ ΠΟΛΙΤΕΣ	
τον Μάικλ Κίνσλι	373
Η ΚΑΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
τον Κλάιβ Κρονκ	379
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ	385
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	389

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

του Μάικλ Κίνσλι

Το παρόν βιβλίο αναφέρεται στην πιθανότητα εξάπλωσης του καπιταλισμού σε νέους τομείς και στη χρήση του για την επίλυση προβλημάτων με τα οποία έως τώρα ασχολούνταν οι φιλανθρωπικές οργανώσεις και οι κυβερνήσεις. Η στιγμή δεν είναι η καλύτερη. Καθώς το γράφω, στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2008, βρισκόμαστε εν μέσω οικονομικής κρίσης, οι διαστάσεις της οποίας δεν είναι ακόμα σαφείς. Μπορούμε όμως να πούμε ότι αν ο καπιταλισμός ήταν μετοχή και η φήμη νόμισμα, η μετοχή έχει πέσει κατακόρυφα τις τελευταίες εβδομάδες.

Μέχρι τις πρώτες μέρες του Σεπτεμβρίου, η μετοχή ετούτη βρισκόταν πολύ ψηλά και ο κόσμος μιλούσε για τις ανεξερεύνητες δυνατότητες του καπιταλισμού, ενώ ήταν γεμάτος ιδέες –μερικές από τις οποίες περιλαμβάνονται σ' ετούτο το βιβλίο– για τη χρήση των αγορών με δημιουργικούς, νέους τρόπους. Σήμερα, η ιδέα να αφήσουμε τον καπιταλισμό ελεύθερο μοιάζει εξίσου δελεαστική με το να αφήσουμε ελεύθερη στο δρόμο μια αγέλη λυσσασμένων σκύλων. Ίσως, όταν το διαβάσετε, να έχουν όλα τελειώσει ή να έχει αποδειχτεί πως ήταν απλώς ένας πανικός που προκάλεσαν τα ΜΜΕ.

Ίσως πάλι όχι. Αν μας περιμένει η οικονομική καταστροφή, ορισμένοι απ' όσους συνεισέφεραν σ' αυτό το βιβλίο θα

σας πουν σίγουρα ότι θα ήμασταν πολύ καλύτερα αν οι επιχειρήσεις στις ΗΠΑ έμεναν σ' εκείνα που ήξεραν. Ό,τι κι αν γίνει όμως, είναι απίθανο να συμβεί κάτι που θα υποβαθμίσει τη γενική, παγκόσμια συναίνεση ότι ο καπιταλισμός της ελεύθερης αγοράς (για να δανειστούμε τη φράση του Τσόρτσιλ) αποτελεί το χειρότερο οικονομικό σύστημα, εξαιρουμένων των υπολοίπων. Αν περνάμε, μάλιστα, μια δύσκολη φάση, θα χαρούμε ιδιαίτερα που τα τελευταία χρόνια οι εταιρείες υποχρεώθηκαν να αποκτήσουν μεγαλύτερη αίσθηση κοινωνικής ευθύνης.

Στις μέρες μας όλοι θέλουν να κάνουν το καλό, από τους φοιτητές πανεπιστημίου μέχρι τους ηθοποιούς του Χόλιγουντ και από τους κοσμικούς της Νέας Υόρκης έως τους γενικούς διευθυντές εταιρειών. Δεν είναι όμως σαφές πόσο καλό θα κάνει αυτό. Πάντως, πρόκειται για μια τάση που θα έπρεπε να ενθαρρύνουμε· έτσι δεν είναι;

Υπάρχουν όμως μερικά προβλήματα. Η μανία με το καλό όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα προβληματική, μιας και οι επιχειρήσεις είναι πλασματικές οντότητες οι οποίες υφίστανται, βάσει ειδικής νομοθεσίας, με μοναδικό στόχο την επιδίωξη του ομαδικού συμφέροντος των μετόχων. Εντούτοις, οι επιχειρήσεις κυριαρχούν σε τόσο απόλυτο βαθμό στο οικονομικό μας τοπίο, ώστε αν δεν περιλαμβάνονται με κάποιον τρόπο σε τούτη τη διαδικασία, είναι πιθανό ότι το γενικό καλό-για-όλους δε θα υπάρξει καν.

Τον Ιανουάριο του 2008, ο Μπιλ Γκέιτς έδωσε μια ομιλία στην ετήσια συνάντηση στο Νταβός της Ελβετίας, γνωστό ως Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Ο Γκέιτς, ο πιο επιτυχημένος καπιταλιστής όλων των εποχών –αν ο καπιταλισμός μετράται σε δολάρια (έχετε καλύτερο τρόπο μέτρησης;)– σχεδίαζε να παραιτηθεί από τη διοικητική του θέση και να αφιερώσει το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του στο Ίδρυμα Μπιλ & Μελίνα

Γκέιτς, το οποίο ίδρυσε μαζί με τη γυναίκα του πριν από μερικά χρόνια. Μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι στα χρόνια που μεσολάβησαν από τη δημιουργία του Ίδρυματος, ο Γκέιτς εξελίχθηκε στον μεγαλύτερο φιλάνθρωπο όλων των εποχών. Φυσικά, αυτό ισχύει αν η επιτυχία στη φιλανθρωπία μετράται με δολάρια. Έως το 2008, το ζεύγος Γκέιτς είχε δωρίσει περισσότερα από \$30 δισεκατομμύρια στο Ίδρυμά τους και αυτό είχε προσφέρει περισσότερα από \$16 δισεκατομμύρια. Επιπλέον, ο φίλος των Γκέιτς, Γουόρεν Μπάφετ, είχε αποφασίσει να χρησιμοποιήσει το Ίδρυμα Γκέιτς για να χαρίσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του, αυξάνοντας έτσι το κεφάλαιο του Ίδρυματος σε ένα ποσό που αγγίζει τα \$60 δισεκατομμύρια. (Στην πραγματικότητα, ο Μπάφετ δεν έχει δώσει ακόμα όλη την περιουσία του και δε θα το κάνει μέχρι το θάνατό του. Αντίθετα, δίνει στο Ίδρυμα 5 τοις εκατό κάθε χρόνο και απαιτεί να ξοδεύεται όλο το ποσό. Από τη στιγμή που ο νόμος υποχρεώνει τα ιδρύματα να καταβάλλουν ποσό ίσο με το 5% της περιουσίας τους κάθε χρόνο, η κίνησή του έχει το ίδιο αποτέλεσμα που θα είχε αν ο Μπάφετ παραχωρούσε στο Ίδρυμα ακόμα \$30 δισεκατομμύρια).

Εντούτοις, όπως τα χρήματα αποτελούν απλώς έναν τρόπο να μετρήσει κάποιος την επιτυχία του Γκέιτς ως καπιταλιστή, είναι επίσης κι ένας τρόπος για να μετρηθεί η επιτυχία του ως φιλάνθρωπου. Η πειθαρχία και η προσήλωση που έχει φέρει στο Ίδρυμα αποτελούν ακόμα ένα κριτήριο, μαζί με την επιμονή του να αντιτίθεται στις συνεχείς πιέσεις των συνεργατών του να αναλάβει μικρότερους σκοπούς, υποστηρίζοντας ότι η φτώχεια και η αρωστία σε μακρινούς τόπους είναι πιο σημαντική από την τοπική όπερα.

Ακόμα ένα κριτήριο για να μετρηθεί η επιτυχία του Γκέιτς ως φιλάνθρωπου πρέπει να είναι η αντιστροφή της δικής του

δημοφιλούς εικόνες. Ορισμένοι έχουν υποστηρίξει ότι αυτός ήταν εξ αρχής ο σκοπός του, κάτι που ακούγεται γελοίο. Κανείς δεν ξοδεύει \$30 δισεκατομμύρια σε εκστρατεία δημοσίων σχέσεων. Πέντε χρόνια πριν όμως, θεωρούνταν ένας κακός άνθρωπος που μονοπωλούσε την αγορά. Μια ταινία, με τον διόλου καθηλωτικό τίτλο *Antitrust*, τον παρουσίαζε ακόμα και σαν δολοφόνο. Σήμερα, το όνομα Μπιλ Γκέιτς φέρνει περισσότερο στο νου τη φιλανθρωπία παρά τις σκληρές επιχειρηματικές πρακτικές. Δεν είναι η πρώτη μεταστροφή του είδους που έχει συμβεί. Ο Τζον Ντ. Ροκφέλερ και ο Άντριου Κάρνεγιι είχαν καταφέρει κάτι παρόμοιο.

Ο Γκέιτς υπήρξε πλούσιος, αν όχι υπερβολικά πλούσιος, για περισσότερα από είκοσι χρόνια, προτού αρχίσει να ασχολείται σε μεγάλο βαθμό με φιλανθρωπίες. Είχε επικριθεί αρκετά για το γεγονός ότι δεν ξεκίνησε νωρίτερα, αλλά πάντα έλεγε ότι το να δίνεις χρήματα απαιτεί την ίδια σκέψη με το να βγάζεις χρήματα και ότι θα έκανε το πρώτο όταν θα είχε τελειώσει με το δεύτερο. Προς έκπληξη ορισμένων, αυτό ακριβώς έκανε. Η Microsoft υπό τη διοίκηση του Μπιλ Γκέιτς δεν ήταν μια εταιρεία που έγινε γνωστή για την ήπια στρατηγική της. Μολαταύτα, στην ομιλία του στο Νταβός ο Γκέιτς ακολούθησε μια διαφορετική προσέγγιση. Την ονόμασε «δημιουργικό καπιταλισμό» (ΔΚ). Δεν είναι ξεκάθαρο τι ακριβώς εννοούσε και ένα από τα θέματα του παρόντος βιβλίου είναι να διασαφηνιστεί ο όρος αυτός. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εννοούσε ότι οι μεγάλες παγκόσμιες επιχειρήσεις, που είναι το χαρακτηριστικό του σύγχρονου καπιταλισμού, πρέπει να φροντίσουν να κάνουν και καλό μέσω των εργασιών τους.

Ο συνδυασμός της καλής ζωής με την ηθική έννοια του όρου και της καλής ζωής με την υλική είναι ένα ερώτημα που αντιμετωπίζουν τόσο οι απλοί άνθρωποι όσο και οι επιχειρη-

σεις. Μετά την ομιλία του Μπιλ, φλέρταρα με την ιδέα να γράψω ένα βιβλίο για τον δημιουργικό καπιταλισμό ή να επιμεληθώ μια συλλογή δοκιμίων για το συγκεκριμένο θέμα, το οποίο θα έγραφαν άνθρωποι που ήξεραν περισσότερα από μένα. Έπειτα σκέφτηκα κάτι που μου φάνηκε καλύτερη ιδέα. Το παρόν βιβλίο είναι μια δοκιμή ετούτης της ιδέας: ένα λογοτεχνικό πείραμα.

Για επτά χρόνια –από το 1995 έως το 2002– εργαζόμουν στη Microsoft. Δουλειά μου ήταν να ξεκινήσω ένα «webzine» (διαδικτυακό περιοδικό), όρος που σήμερα είναι απαρχαιωμένος. Αποτέλεσμα ήταν το online περιοδικό *Slate* (slate.com), το οποίο σήμερα αποτελεί ιδιοκτησία της εφημερίδας *Washington Post*. Είναι δύσκολο να το πιστέψουμε σήμερα, καθώς η οθόνη του υπολογιστή καταστρέφει τη βιομηχανία των εφημερίδων, τότε όμως υπήρχε σκεπτικισμός για το αν ο κόσμος θα διάβαζε εκούσια οτιδήποτε –οτιδήποτε δεν έχει σχέση με τη δουλειά– σε μια οθόνη. Ενώ ακόμα και σήμερα υπάρχει ένα είδος γραφής που αντιστέκεται στους υπολογιστές: η αφηγηματική δημοσιογραφία ή η μυθοπλασία.

Σε μια συνάντηση στη Microsoft, προτού ξεκινήσει να βγαίνει το *Slate*, αναρωτιόμασταν πόσο μεγάλα θα μπορούσαν να είναι τα άρθρα που θα διάβαζε ο κόσμος στην οθόνη, όταν κάποιος είπε: «Μα ήδη διαβάζουν χιλιάδες και χιλιάδες λέξεων με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο». Την εποχή εκείνη η Microsoft βρισκόταν στην κορυφή του παλιροϊκού κύματος των email που στην κυριολεξία θα έπνιγε τους πάντες στις προηγμένες κοινωνίες. Ο κόσμος διαμαρτύρεται, αλλά πράγματι πολλοί διαβάζουν χιλιάδες λέξεις σε email κάθε μέρα, κι αν σταματούσαν να υπάρχουν, τότε θα τους έλειπαν. Σήμερα υπάρχουν τα SMS, τα blogs αλλά και τα RSS feeds.

Η δύναμη που επεσήμανε ένα στέλεχος της Microsoft –εί-

μαι σχεδόν βέβαιος πως ήταν ο Νείθαν Μάιρχβολντ– και μας ωθεί να διαβάζουμε χιλιάδες λέξεις στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έχει να κάνει με τη γραφή. Υπάρχει αμφιβολία ότι ο αριθμός των λέξεων που παράγεται έχει εκτοξευτεί σε δυσθεώρητα ύψη από τότε που εμφανίστηκαν οι υπολογιστές; Ναι, γνωρίζω το ανέκδοτο: δεν είναι γραφή αλλά δακτυλογράφηση. Δεν είναι όμως κακή. Κάποιες μάλιστα είναι καλές. Επιπλέον, είναι εύκολη – ή, τουλάχιστον, ευκολότερη από την «πραγματική» γραφή. Πολλοί επαγγελματίες συγγραφείς που βρίσκουν τη διαδικασία της γραφής επίπονη και θεωρούν ότι έχουν μια καλή μέρα αν καταφέρουν να γράψουν πεντακόσιες λέξεις, μπορούν να καθίσουν και να βγάλουν δώδεκα καλογραμμένα email, που στο σύνολό τους είναι πέντε φορές αυτός ο αριθμός λέξεων.

Μπορούμε να διαφωνούμε όσο θέλουμε για την ποιότητα του γραπτού λόγου στο Διαδίκτυο: η μειωμένη χρήση της γραμματικής, τα ακρωνύμια (ας μη μιλήσουμε για τα emoticons), η πρόχειρη ορθογραφία, οι μισοτελειωμένες προτάσεις· αυτή όμως είναι η γλώσσα της εποχής μας. Ο κόσμος τη διαβάζει και τη γράφει.

Η ιδέα, λοιπόν, γι' αυτό το βιβλίο ήταν να βρω μια ομάδα έξυπνων ανθρώπων, να τους προσελκύσω ώστε να μπουν σε μια διαδικτυακή συζήτηση για τον δημιουργικό καπιταλισμό και, άρα, να τους ξεγελάσω ώστε να δημιουργηθεί ένα βιβλίο. Θα είχε τα χαρακτηριστικά ενός blog ή ενός «chat» ή μιας συζήτησης μέσω email όπως γινόταν στο *Slate*. Η γλώσσα θα ήταν απλή, η οργάνωση ίσως λίγο χαοτική. Η εμπειρία να το διαβάσεις θα ήταν περίπου όπως όταν «σερφάρεις» στο Διαδίκτυο – χωρίς όμως τους υπερσυνδέσμους.

Πολλά βιβλία έχουν δημιουργηθεί μέσα από ιστοσελίδες. Υπάρχουν όμως ιστοσελίδες που αναπτύχθηκαν με την ξεκάθαρη πρόθεση να δημιουργήσουν ένα βιβλίο; Ίσως, αλλά όχι

πολλές. Αυτή η μέθοδος δημιουργίας ενός βιβλίου ενδέχεται να σας θυμίσει τον τρόπο με τον οποίο ο Τομ Σόγιερ κατάφερε να ασβετώσει το φράχτη της θείας Πόλυ. Σας διαβεβαιώνουμε όμως ότι όσοι έχουν συμμετάσχει θα αποζημιωθούν. Τα κέρδη του βιβλίου –μείον τα έξοδα– θα διαιρεθούν με τον αριθμό των λέξεων που τελικά δημοσιεύτηκαν. Αυτή η μέθοδος –εξισορροπεί το κίνητρο για ποσότητα και ποιότητα– έχει σκοπό να εντυπωσιάσει και να προσελκύσει οικονομολόγους.

Στο ξεκίνημα της προσπάθειάς μας, κάναμε ένα βασικό και πραγματικά ηλίθιο λάθος. Αγνοώντας όσα έχει μάθει ο κόσμος τα τελευταία είκοσι χρόνια σχετικά με τη διαφάνεια του Διαδικτύου, ξεκινήσαμε να φτιάχνουμε μια ιστοσελίδα και την περιορίσαμε, απαιτώντας κωδικό πρόσβασης από τους χρήστες. Νομίζαμε ότι σπουδαίοι οικονομολόγοι καθώς και άλλοι ήταν πιθανότερο να εγγραφούν μέλη και να συνεισφέρουν, αν επρόκειτο για κάτι αποκλειστικό. Δεν είχε να κάνει μόνο με μια έκφραση σνομπισμού. Υπήρχε η ανησυχία ότι οικονομολόγοι της κλάσης του Γκάρι Μπέκερ ή του Λάρι Σάμερς θα προσβάλλονταν από τους πολλούς τρελούς που φαίνεται ότι περνούν το χρόνο τους σε τοποθεσίες του κυβερνοχώρου όπου μάλλον δεν ανήκουν, αποφασισμένοι να κάνουν δύσκολη τη ζωή των σοβαρών συμμετεχόντων. Αυτή ήταν η εμπειρία μου από κάθε ιστοσελίδα με την οποία ασχολήθηκα.

Μέχρι σήμερα όμως. Όταν αρχίσαμε να καταρτίζουμε τη λίστα των ονειρών μας από διακεκριμένους οικονομολόγους, διαπιστώσαμε σε γενικές γραμμές ότι ήταν εύκολο να μας δώσουν υποσχέσεις συμμετοχής, αλλά δυσκολότερο να έχουμε την πραγματική συμμετοχή τους. Οι οικονομολόγοι, όπως όλοι, έχουν σύντομους χρονικούς ορίζοντες. Η επιθυμία τους να μην τους ενοχλήσουμε βραχυπρόθεσμα –και πιθανόν ένα πραγματικό ενδιαφέρον για το έργο– τους έκανε να πουν το «ναι», αλ-

λά μακροπρόθεσμα, οπότε και θα έπρεπε να γράψουν κάτι· μόνο που δεν ανταποκρίθηκαν.

Έτσι, με κάποιο δισταγμό, αποφασίσαμε να επεκτείνουμε την αναζήτησή μας. Αυτό που ήταν μια κομψή αλλά περίπλοκη ιστοσελίδα μετατράπηκε σ' ένα απλό δημόσιο blog, το οποίο χρησιμοποιούσε το γνωστό λογισμικό για blogging, το Typepad. Το αποτέλεσμα ήταν εντυπωσιακό. Ξαφνικά, γεμίζαμε με χιλιάδες σελίδες κάθε μέρα· υπήρχαν άλλα blogs που μας υποστήριζαν, ενώ οι συμμετοχές που μας είχαν υποσχεθεί εδώ και καιρό άρχισαν να γίνονται πραγματικότητα. Φαίνεται ότι και οι διακεκριμένοι καθηγητές οικονομικών αισθάνονται την ανάγκη να ακούσουν από κάποιον: «Ε, διάβασα το κομμάτι σου». Τους αρέσει πολύ περισσότερο από το να ανήκουν σ' ένα αποκλειστικό κλαμπ μαζί με άλλους διακεκριμένους καθηγητές οικονομικών.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ

του Μπιλ Γκέιτς

(Ομιλία που δόθηκε στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ,
στις 24 Ιανουαρίου 2008, στο Νταβός της Ελβετίας)

Είναι η τελευταία φορά που έρχομαι στο Νταβός ως πλήρως απασχολούμενος της Microsoft.

Ορισμένοι από μας είμαστε αρκετά τυχεροί ώστε, φτάνοντας σ' ένα σημείο της ζωής μας, μπορούμε να κάνουμε μια παύση, να σκεφτούμε τη δουλειά μας και να πούμε: «Είναι υπέροχο. Είναι διασκεδαστικό, συναρπαστικό και χρήσιμο – θα μπορούσα να το κάνω για πάντα».

Το πέρασμα όμως του χρόνου μάς αναγκάζει να αναρωτηθούμε: Τι έχω πετύχει ως τώρα; Τι θέλω να πετύχω από δω και πέρα;

Πριν από τριάντα, είκοσι, δέκα χρόνια, η προσοχή μου ήταν αποκλειστικά στραμμένη στον τρόπο με τον οποίο η μαγεία του λογισμικού θα κατάφερνε να αλλάξει τον κόσμο.

Πίστευα ότι η τεχνολογική πρόοδος μπορούσε να λύσει τα βασικά προβλήματα. Το έχει κάνει βέβαια –ολοένα και περισσότερο– για δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Η πρόοδος όμως αλλάζει τη ζωή των ανθρώπων μόνο εκεί

όπου ο κόσμος μπορεί να την αγοράσει, εκεί όπου υπάρχει οικονομική ζήτηση.

Και η οικονομική ζήτηση δεν είναι ίδια με την οικονομική ανάγκη.

Υπάρχουν δισεκατομμύρια άτομα που χρειάζονται τις μεγάλες ανακαλύψεις της εποχής των υπολογιστών, αλλά έχουν και πολύ βασικότερες ανάγκες. Δεν έχουν όμως τρόπο να τις εκφράσουν, έτσι ώστε να έχουν αξία για τις αγορές. Οπότε, ζουν χωρίς να τις ικανοποιούν.

Αν πρόκειται να υπάρξει μια σημαντική ευκαιρία για να αλλάξουμε τη ζωή τους, θα χρειαστούμε ένα άλλο επίπεδο καινοτομίας: όχι στην τεχνολογία αλλά στο σύστημα. Αυτό θα ήθελα να συζητήσω σήμερα μαζί σας εδώ, στο Νταβός.

Ας αρχίσω εκφράζοντας μια άποψη που ίσως δε συμμερίζονται πολλοί.

Ο κόσμος γίνεται καλύτερος.

Με σπουδαίους και φιλόδοξους τρόπους, ο κόσμος είναι καλύτερος από ποτέ.

Σκεφτείτε τη θέση των γυναικών και των μειονοτήτων στην κοινωνία –σχεδόν σε κάθε κοινωνία– σε σχέση με οποιαδήποτε χρονική στιγμή στο παρελθόν.

Σκεφτείτε ότι το προσδόκιμο ζωής έχει σχεδόν διπλασιαστεί τα τελευταία εκατό χρόνια.

Σκεφτείτε τη διακυβέρνηση, τον αριθμό όσων ψηφίζουν στις εκλογές, που εκφράζουν τη γνώμη τους και απολαμβάνουν οικονομική ελευθερία, σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη χρονική στιγμή στο παρελθόν.

Σε αυτούς τους κρίσιμους τομείς ο κόσμος γίνεται καλύτερος.

Οι συγκεκριμένες βελτιώσεις έχουν συνταιριαστεί με –και μερικές φορές πυροδοτηθεί από– εξελίξεις στην επιστήμη, στην τεχνολογία και στην ιατρική. Αυτές έφεραν την ανθρωπότητα

σε ένα υψηλό επίπεδο ευημερίας. Βρισκόμαστε στην αρχή μιας επανάστασης που οδηγείται από την τεχνολογία, ως προς το τι μπορούν οι άνθρωποι να κάνουν ο ένας για τον άλλο. Στις επρχόμενες δεκαετίες θα έχουμε απίστευτες δυνατότητες να διαγιγνώσκουμε ασθένειες, να θεραπεύουμε αρρώστιες, να μορφώνουμε τα παιδιά του κόσμου, να δημιουργούμε ευκαιρίες για τους φτωχούς και να χρησιμοποιούμε τα λαμπρότερα μυαλά του πλανήτη για να λύνουμε τα πιο δύσκολα προβλήματά μας.

Έτσι βλέπω τον κόσμο και θέλω να ξεκαθαρίσω ένα πράγμα: είμαι αισιόδοξος.

Είμαι όμως ένας ανυπόμονος αισιόδοξος.

Ο κόσμος γίνεται καλύτερος, αλλά όχι αρκετά γρήγορα και όχι για όλους.

Οι μεγάλες εξελίξεις στην πρόοδο ανά την υφήλιο έχουν συχνά επιδεινώσει τις ανισότητες που παρατηρούνται. Όσοι έχουν τις λιγότερες ανάγκες βλέπουν τη μεγαλύτερη βελτίωση, κι όσοι έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες βλέπουν τη μικρότερη βελτίωση – ειδικά τα εκατομμύρια εκείνων που ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα.

Υπάρχουν περίπου ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι στον κόσμο που δεν έχουν αρκετή τροφή, δεν έχουν καθαρό πόσιμο νερό, δεν έχουν ηλεκτρικό ρεύμα – τα πράγματα που εμείς θεωρούμε δεδομένα.

Ασθένειες όπως η ελονοσία, που σκοτώνει πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα το χρόνο, τυγχάνουν μικρότερης προσοχής απ' ό,τι τα φάρμακα για τη θεραπεία της φαλάκρας.

Αυτοί όχι μόνο δεν απολαμβάνουν τα οφέλη της παγκόσμιας οικονομίας, αλλά και θα υποφέρουν από τις αρνητικές επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης στην οποία δε μετέχουν. Η κλιματική αλλαγή θα έχει τις χειρότερες επιπτώσεις σ' εκείνους οι οποίοι έχουν κάνει τα λιγότερα για να την προκαλέσουν.

Γιατί όμως οι άνθρωποι απολαμβάνουν οφέλη αντιστρόφως ανάλογα προς τις ανάγκες τους;

Γι' αυτό ευθύνονται τα κίνητρα της αγοράς.

Σε ένα αμιγώς καπιταλιστικό σύστημα, καθώς αυξάνεται ο πλούτος, αυξάνονται και τα οικονομικά κίνητρα για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους. Καθώς ο πλούτος τους μειώνεται, τα οικονομικά κίνητρα μειώνονται επίσης, ώσπου γίνονται μηδενικά. Πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να κάνουμε τις πλευρές του καπιταλισμού που εξυπηρετούν τους πλούσιους να εξυπηρετούν και τους φτωχούς.

Η ιδιοφυΐα του καπιταλισμού έγκειται στην ικανότητά του να κάνει το ατομικό συμφέρον να εξυπηρετεί το ευρύτερο συμφέρον. Η προοπτική για μεγάλα οικονομικά κέρδη που απορρέει από την καινοτομία έχει ως αποτέλεσμα πολλοί ταλαντούχοι άνθρωποι να αφοσιώνονται στην επίτευξη νέων ανακαλύψεων. Στο σύστημα αυτό, που υποκινείται από το προσωπικό συμφέρον, οφείλονται οι μεγάλες καινοτομίες που έχουν βελτιώσει τη ζωή δισεκατομμυρίων ατόμων.

Χρειάζεται όμως να δημιουργήσουμε ένα πιο εκλεπτυσμένο σύστημα προκειμένου αυτή η δύναμη να ωφελήσει τους πάντες.

Κατά τη γνώμη μου, υπάρχουν δύο μεγάλες δυνάμεις που διέπουν την ανθρώπινη φύση: το προσωπικό συμφέρον και το ενδιαφέρον μας για τους άλλους. Ο καπιταλισμός τιθασει το προσωπικό συμφέρον δημιουργώντας τρόπους που μπορούν να δώσουν λύσεις, μόνο γι' αυτούς όμως που μπορούν να πληρώσουν. Η φιλανθρωπία και η κυβερνητική βοήθεια αξιοποιούν το ενδιαφέρον μας για όσους δεν μπορούν να πληρώσουν, αλλά οι διαθέσιμοι πόροι τελειώνουν πριν προλάβουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες αυτές. Για να βελτιωθεί γρήγορα η κατάσταση των φτωχών, χρειαζόμαστε ένα σύστημα που να αξιοποιεί τις δυνατότητες των επιχειρήσεων, αλλά και όσων καινο-

τομούν με έναν πολύ καλύτερο τρόπο από αυτόν που εφαρμόζεται σήμερα.

Ένα τέτοιο σύστημα θα είχε διπλή αποστολή: να αποφέρει κέρδη και ταυτόχρονα να βελτιώσει τη ζωή εκείνων που δεν μπορούν να επωφεληθούν πλήρως από τις δυνάμεις της αγοράς. Για να κάνουμε το σύστημα βιώσιμο, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ως κίνητρο την ύπαρξη του κέρδους, όπου είναι δυνατόν.

Την ίδια στιγμή, το κέρδος δεν είναι πάντα εφικτό, όταν μια επιχείρηση προσπαθεί να βοηθήσει τους πολύ φτωχούς. Σε τέτοιες περιπτώσεις χρειάζεται να υπάρχει ένα άλλο κίνητρο που να βασίζεται στην αγορά – κι αυτό είναι η αναγνώριση. Η αναγνώριση βελτιώνει τη φήμη της εταιρείας και έλκει τους πελάτες. Πάνω απ' όλα, προσελκύει καλούς ανθρώπους στον οργανισμό. Έτσι, η αναγνώριση δίνει το έναυσμα για ανταμοιβή –η οποία βασίζεται στην αγορά– της καλής συμπεριφοράς. Στις αγορές όπου δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν κέρδη, η αναγνώριση ουσιαστικά αποτελεί εκπρόσωπο της εταιρείας. Εκεί όπου τα κέρδη είναι εφικτά, η αναγνώριση αποτελεί ένα επιπλέον κίνητρο.

Η πρόκληση είναι να σχεδιάσουμε ένα σύστημα όπου τα κίνητρα της αγοράς, τα οποία θα περιλαμβάνουν τόσο τα κέρδη όσο και την αναγνώριση, να είναι φορείς της αλλαγής.

Θα ήθελα να ονομάσω ετούτο το νέο σύστημα δημιουργικό καπιταλισμό – μια προσέγγιση όπου κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις δουλεύουν μαζί για να επεκτείνουν τις δυνάμεις της αγοράς ώστε να έχουν κέρδη ή αναγνώριση, εκτελώντας ένα έργο που θα αμβλύνει τις ανισότητες του κόσμου.

Ορισμένοι ίσως διαφωνούν με αυτού του είδους την «κοινωνική αλλαγή που βασίζεται στην αγορά». Πιθανόν να υποστηρίξουν ότι αν συνδυάσουμε το συναίσθημα με το προσωπι-

κό συμφέρον, δε θα επεκτείνουμε το φάσμα της αγοράς, αλλά θα το περιορίσουμε. Εντούτοις, ο Άνταμ Σμιθ –ο πατέρας του καπιταλισμού και συγγραφέας του *Πλούτου των εθνών**– πίστευε βαθιά στην αξία που έχει το προσωπικό συμφέρον για την κοινωνία και ξεκινούσε το βιβλίο του με αυτά τα λόγια:

«Όσο εγωιστής κι αν θεωρείται ο άνθρωπος, υπάρχουν προφανώς κάποιες αρχές στη φύση του που του κινούν το ενδιαφέρον για την τύχη των άλλων και καθιστούν την ευτυχία τους απαραίτητη σε εκείνον, αν και δεν κερδίζει τίποτα περισσότερο, πέρα από την ευχαρίστηση να τη βλέπει».

Ο δημιουργικός καπιταλισμός παίρνει αυτό το ενδιαφέρον για τις τύχες των άλλων και το συνδέει μ' εκείνο για τη δική μας τύχη, έτσι ώστε να βελτιωθούν αμφότερες. Ετούτη η υβριδική μηχανή προσωπικού συμφέροντος και ενδιαφέροντος για τους άλλους εξυπηρετεί έναν πολύ ευρύτερο κύκλο ανθρώπων απ' ό,τι θα έκαναν ξεχωριστά το προσωπικό συμφέρον ή το προσωπικό ενδιαφέρον.

Ο τρόπος σκέψης μου για το συγκεκριμένο θέμα έχει επηρεαστεί από πολλές διαφορετικές εμπειρίες, συμπεριλαμβανομένου και του τρόπου με τον οποίο η δουλειά μας στη Microsoft προσπαθεί να αντιμετωπίσει την ανισότητα.

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, η Microsoft έχει χρησιμοποιήσει την εταιρική φιλανθρωπία ως έναν τρόπο για να φέρει την τεχνολογία κοντά σε όσους δεν έχουν πρόσβαση σε αυτήν. Έχουμε δωρίσει περισσότερα από \$3 δισεκατομμύρια σε μετρητά και λογισμικό, προσπαθώντας να γεφυρώσουμε το ψηφιακό χάσμα. Ετούτη η προσπάθεια θα συνεχιστεί.

* Έρευνα για τη φύση και τις αιτίες του πλούτου των εθνών, μτφρ. Χρήστος Βαλλιάνος, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000. (Σ.τ.Μ.)

Η κίνηση όμως που έχει τα μεγαλύτερα αποτελέσματα δεν είναι η παροχή οικονομικού ή δωρεάν λογισμικού, αλλά μάλλον το γεγονός ότι χρησιμοποιούμε την τεχνολογία για να δημιουργήσουμε λύσεις. Έχουμε δεσμευτεί να χρησιμοποιήσουμε ακόμα περισσότερο την εμπειρία μας. Τα προϊόντα που διαθέτουμε και οι επιχειρηματικές ομάδες μας ανά τον κόσμο, καθώς και μερικά από τα σπουδαιότερα μυαλά στο εργαστήριο ερευνών μας στην Ινδία, δουλεύουν πάνω σε νέα προϊόντα, τεχνολογίες και επιχειρηματικά μοντέλα που μπορούν να κάνουν τους υπολογιστές περισσότερο προσβάσιμους και οικονομικούς. Για παράδειγμα, αναπτύσσουμε μια διεπαφή χωρίς κείμενο που θα παρέχει σε όσους είναι αναλφάβητοι ή ημιαναλφάβητοι τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν άμεσα έναν Η/Υ με ελάχιστη εκπαίδευση ή βοήθεια. Σε μια άλλη περίπτωση, αναζητούμε τρόπους ώστε η ασύρματη τεχνολογία, σε συνδυασμό με το ανάλογο λογισμικό, να καταφέρουν να εξαλείψουν τα έξοδα συνδεσιμότητας που αποτελούν εμπόδιο για την ύπαρξη πληροφορικής σε αγροτικές περιοχές. Σκεφτόμαστε πολύ πιο σοβαρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φτωχοί και παρέχουμε στους πιο πρωτοπόρους ερευνητές μας το χρόνο και τους πόρους να βρουν λύσεις.

Αυτού του είδους ο δημιουργικός καπιταλισμός συνδυάζει την επιχειρηματική εμπειρία με τις ανάγκες που υπάρχουν στον αναπτυσσόμενο κόσμο, ώστε να εντοπιστούν αγορές οι οποίες υπάρχουν αλλά δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθεί. Ορισμένες φορές οι δυνάμεις της αγοράς δεν καταφέρνουν να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες, όχι επειδή δεν υπάρχει ζήτηση ή δεν υπάρχουν χρήματα, αλλά επειδή δε διαθέτουμε αρκετό χρόνο για να μελετήσουμε τις ανάγκες και τα όρια της συγκεκριμένης αγοράς.

Για το συγκεκριμένο θέμα μίλησε αναλυτικά ο Σ. Κ. Πρα-

χαλάντ στο βιβλίο του *The Fortune at the Bottom of the Pyramid* (Το μέλλον στη βάση της πυραμίδας), κι αυτό επηρέασε πάρα πολύ τις εταιρείες, ώστε να δώσουν έμφαση στο κίνητρο του κέρδους μέσω της καινοτομίας.

Όταν ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προσπάθησε να αυξήσει τον αριθμό των εμβολιασμών κατά της μηνιγγίτιδας στην Αφρική, δεν απευθύνθηκε στον παρασκευαστή των εμβολίων. Πήγε πρώτα στην Αφρική για να μάθει τι μπορούσε να πληρώσει ο κόσμος. Διαπίστωσε ότι για να κάνουν οι μητέρες το εμβόλιο στα μωρά τους, έπρεπε να κοστίζει λιγότερο από πενήντα σεντς. Έπειτα, έθεσε στις εταιρείες την πρόκληση να προσεγγίσουν αυτή την τιμή. Πράγματι, το Serum Institute στην Ινδία βρήκε έναν τρόπο να παρασκευάζει το εμβόλιο για σαράντα σεντς το ένα. Η εταιρεία συμφώνησε μέσα στην επόμενη δεκαετία να προμηθεύσει 250 εκατομμύρια δόσεις, οι οποίες θα διανεμηθούν μέσα από το δημόσιο σύστημα υγείας, ενώ έχει το δικαίωμα να το πουλήσει απευθείας και στον ιδιωτικό τομέα.

Σε μια άλλη περίπτωση, μια ολλανδική εταιρεία που έχει τα δικαιώματα για ένα εμβόλιο κατά της χολέρας, ενώ εξακολουθεί να τα διατηρεί για τον ανεπτυγμένο κόσμο, στις αναπτυσσόμενες χώρες τα μοιράζεται με τους εκεί παρασκευαστές. Το αποτέλεσμα είναι ένα εμβόλιο κατά της χολέρας το οποίο παρασκευάζεται στο Βιετνάμ και κοστίζει λιγότερο από ένα δολάριο η δόση – στην τιμή περιλαμβάνεται η παράδοση και τα έξοδα μιας εκστρατείας εμβολιασμού. Υπάρχει ένας αριθμός επιχειρήσεων που μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτού του είδους την κλιμακωτή τιμολόγηση για να προσφέρουν πολύτιμη ιατρική και τεχνολογική βοήθεια σε ανθρώπους με χαμηλά εισοδήματα.

Αυτά τα παραδείγματα μας δίνουν μόνο μια ιδέα για το τι

θα μπορούσαμε να πετύχουμε, αν οι γνώστες των αναγκών του αναπτυσσόμενου κόσμου συναντιούνταν μερικές φορές το χρόνο με τους επιστήμονες από το χώρο της πληροφορικής ή της φαρμακευτικής και τους βοηθούσαν να βρουν τρόπους να εφαρμόσουν τις καλύτερες ιδέες τους στις χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Μια άλλη προσέγγιση του δημιουργικού καπιταλισμού περιλαμβάνει τον άμεσο ρόλο των κυβερνήσεων. Φυσικά, οι κυβερνήσεις κάνουν πολλά για να βοηθήσουν τους φτωχούς, με τρόπους που ξεπερνούν κατά πολύ τη στήριξη των αγορών: χρηματοδοτούν την έρευνα, επιχορηγούν την ιατρική φροντίδα, χτίζουν σχολεία και νοσοκομεία. Αυτό όμως που μπορούν να κάνουν οι κυβερνήσεις και να έχει τη μεγαλύτερη βαρύτητα είναι να δημιουργήσουν κίνητρα στην αγορά, θεσπίζοντας το νομοθετικό πλαίσιο και παρέχοντας χρηματοδότηση για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας με σκοπό τη βελτίωση της ζωής των φτωχών.

Βάσει νόμου που υπεγράφη από τον πρόεδρο Τζορτζ Μπους το [2007], οποιαδήποτε φαρμακευτική εταιρεία παρασκευάσει μια νέα θεραπεία για κάποια ξεχασμένη ασθένεια όπως η ελονοσία ή η φυματίωση, μπορεί να πετύχει τη γρηγορότερη έγκριση για ένα άλλο προϊόν της από τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων. Αν βρεις ένα νέο φάρμακο για την ελονοσία, το επικερδές φάρμακό σου που ρίχνει τη χοληστερίνη θα μπορεί να βγει στην αγορά ένα χρόνο νωρίτερα. Αυτή η προνομιακή έγκριση ενδέχεται να αξίζει εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια.

Μια άλλη προσέγγιση του δημιουργικού καπιταλισμού είναι απλώς να ενισχύσει τις επιχειρήσεις των φτωχών χωρών, ώστε οι τελευταίες να αποκτήσουν πρόσβαση στις αγορές των πλούσιων χωρών. Αύριο το πρωί θα ανακοινώσω μια συνεργασία που θα δώσει στους Αφρικανούς αγρότες πρόσβαση στην

καλύτερη αγορά του καφέ, με στόχο να διπλασιάσουν τα κέρδη τους από τις αυτές τις καλλιέργειες. Η συγκεκριμένη κίνηση θα βοηθήσει τους αγρότες της Αφρικής να παράγουν καφέ υψηλής ποιότητας και θα τους φέρει σε επαφή με εταιρείες που θέλουν να τον αγοράσουν. Αυτό θα βοηθήσει τους ίδιους, την οικογένειά τους και την κοινότητά τους να βγουν από τη φτώχεια.

Τέλος, μία από τις πιο δημιουργικές μορφές δημιουργικού καπιταλισμού έχει να κάνει με κάτι που όλοι γνωρίζουμε πολύ καλά.

Πριν από μερικά χρόνια, ήμουν σ' ένα μπαρ εδώ στο Νταβός με τον Μπόνο. Ενώ οι εκπρόσωποι της Ασίας, σχεδόν όλης της Ευρώπης και της Αφρικής είχαν πάει για ύπνο, εκείνος ήταν γεμάτος ενέργεια, μιλώντας συνέχεια για το πώς θα μπορούσαμε να λαμβάνουμε ένα ποσοστό από την αγορά κάθε προϊόντος εταιρειών με κοινωνική συνείδηση, προκειμένου να βοηθήσουμε τον κόσμο. Έπαιρνε τηλέφωνα, ξυπνούσε διάφορους και μου έδινε το ακουστικό. Τα σχέδιά του ήταν αρχικά λίγο ενθουσιώδη, είχαν όμως σωστή βάση. Αν δώσεις στους άλλους την ευκαιρία να ταυτιστούν με ένα σκοπό που τους ενδιαφέρει, θα πληρώσουν περισσότερο και το επιπλέον ποσό μπορεί να κάνει τη διαφορά. Έτσι γεννήθηκε η εκστρατεία RED εδώ στο Νταβός.

Τα προϊόντα RED διατίθενται από εταιρείες όπως η Gap, η Motorola και η Armani. Μόλις αυτή την εβδομάδα, η Dell και η Microsoft συγκαταλέγονται ανάμεσά τους. Μέσα στον τελευταίο ενάμιση χρόνο, η εκστρατεία RED απέφερε \$50 εκατομμύρια στο Παγκόσμιο Ταμείο για την Καταπολέμηση του AIDS, της Φυματίωσης και της Ελονοσίας. Ως αποτέλεσμα, περίπου δύο εκατομμύρια άτομα στην Αφρική μπορούν σήμερα να λαμβάνουν φάρμακα που θα τους σώσουν τη ζωή.

Αυτό που ενώνει όλες τις διαφορετικές μορφές δημιουργικού καπιταλισμού είναι ότι πρόκειται για προσπάθειες που

υποκινούνται από την αγορά με σκοπό να αναπτύξουν λύσεις, τις οποίες εμείς θεωρούμε δεδομένες, για ανθρώπους που δεν μπορούν να τις αποκτήσουν. Καθώς αυτή η προσέγγιση τελειοποιείται, έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι οι μηχανισμοί της αλλαγής θα γίνουν μεγαλύτεροι, δυνατότεροι και πιο αποτελεσματικοί.

Γίνεται ολοένα και περισσότερο κατανοητό ανά τον κόσμο ότι όταν η αλλαγή έχει κίνητρα που βασίζονται στην αγορά, μπορεί να υπάρξει ένα βιώσιμο σχέδιο για αλλαγή – επειδή τα κέρδη και η αναγνώριση είναι ανανεώσιμοι πόροι. Ο Κλάους Σκουάμπ διευθύνει ένα ίδρυμα που βοηθά τους κοινωνικούς επιχειρηματίες ανά τον κόσμο: άντρες και γυναίκες που μετατρέπουν σε προσιτά αγαθά και υπηρεσίες τις ιδέες τους για βελτίωση της ζωής μας. Ο πρόεδρος Κλίντον αποτελεί παράδειγμα του μοναδικού ρόλου που μπορεί να παίξει ένας μη κερδοσκοπικός παράγοντας στη σύναψη μιας συμφωνίας ανάμεσα σε παραγωγούς από πλούσιες χώρες και σε καταναλωτές από φτωχές χώρες. Το περιοδικό *Fast Company* δίνει βραβεία γι' αυτό που ονομάζει Κοινωνικό Καπιταλισμό.

Δεν είναι μόνο μερικές μεμονωμένες ιστορίες, αλλά ένα παγκόσμιο κίνημα και είμαστε ικανοί και έχουμε την ευθύνη για να το επεκτείνουμε.

Θα ήθελα να ζητήσω απ' όλους εδώ –είτε ανήκετε στον επιχειρηματικό χώρο είτε σε κάποια μη κερδοσκοπική οργάνωση ή είστε κυβερνητικά στελέχη– να αναλάβετε μέσα στην επόμενη χρονιά μια πρωτοβουλία δημιουργικού καπιταλισμού. Δε χρειάζεται να είναι νέα πρωτοβουλία. Μπορείτε να πάρετε ένα ήδη υπάρχον έργο και να δείτε πώς θα καταφέρετε να κάνετε τις δυνάμεις της αγοράς να δώσουν ώθηση στα πράγματα. Όταν επιβραβεύετε την ξένη βοήθεια, όταν κάνετε δωρεές, όταν προσπαθείτε να αλλάξετε τον κόσμο – είναι δύσκολο να βρείτε

τρόπους να κάνετε τις δυνάμεις της αγοράς να στηριξουν την προσπάθεια για παροχή βοήθειας στους φτωχούς;

Ελπίζω οι εταιρείες να σκεφτούν σοβαρά και να αφιερώσουν ένα μέρος από το χρόνο των κορυφαίων ερευνητών τους σε ζητήματα που μπορούν να βοηθήσουν όσους βρίσκονται στο περιθώριο της παγκόσμιας οικονομίας. Μια παρόμοια συνεισφορά ενδέχεται να είναι πολύ πιο δυνατή από το να δώσετε απλώς μετρητά ή να διαθέσετε τους εργαζόμενούς σας για εθελοντική εργασία. Πρόκειται για μια επικεντρωμένη εφαρμογή του αντικειμένου που η εταιρεία σας ξέρει να κάνει καλύτερα. Αποτελεί μια εξαιρετική μορφή δημιουργικού καπιταλισμού, καθώς παίρνει την πνευματική ισχύ που βελτιώνει τη ζωή των πλουσιότερων και την αφιερώνει στη βελτίωση της ζωής όλων των άλλων.

Υπάρχουν μερικές φαρμακευτικές εταιρείες –συγκεκριμένα η GlaxoSmithKline– οι οποίες απασχολούν τους καλύτερους ερευνητές τους για την εξεύρεση νέων λύσεων που θα βοηθούν τους φτωχούς. Το ίδιο κάνουν κι άλλες εταιρείες στους τομείς της διατροφής, της τεχνολογίας, των κινητών τηλεφώνων. Αν θεωρήσουμε πρότυπα τους ηγέτες τους σε αυτούς τους τομείς και προσπαθήσουμε να τους φτάσουμε, τότε μπορούμε να πετύχουμε σημαντικά αποτελέσματα στην καταπολέμηση των ανισοτήτων του κόσμου.

Τέλος, ελπίζω ότι οι μεγάλοι στοχαστές που βρίσκονται εδώ θα αφιερώσουν λίγο χρόνο για να βρουν τρόπους ώστε οι επιχειρήσεις, οι κυβερνήσεις, οι ΜΚΟ και τα ΜΜΕ να αναπτύξουν μέτρα για όσα κάνουν οι εταιρείες προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τη δύναμη και τις γνώσεις τους για να εξυπηρετήσουν έναν ευρύτερο κύκλο ανθρώπων. Αυτού του είδους η πληροφόρηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο του δημιουργικού καπιταλισμού. Ίσως μετατρέψει τα καλά έργα σε αναγνώριση και να εξασφαλίσει ότι θα ανταμείψει στα πλαίσια της αγοράς τις

επιχειρήσεις εκείνες που κάνουν την περισσότερη δουλειά για να εξυπηρετήσουν περισσότερους ανθρώπους.

Ζούμε σε μία απίθανη εποχή. Αν μπορούσαμε να αφιερώσουμε τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού πρώτου αιώνα για να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες των φτωχών με μεθόδους που να δημιουργούν κέρδος και αναγνώριση για τις επιχειρήσεις, θα έχουμε βρει ένα βιώσιμο τρόπο για να περιορίσουμε παγκοσμίως τη φτώχεια. Αυτό το έργο δεν έχει τέλος. Αν όμως προσπαθήσουμε με πάθος να ανταποκριθούμε στην πρόκληση, θα βοηθήσει να αλλάξουμε τον κόσμο.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ

ΜΠΙΛ ΓΚΕΪΤΣ

Θα περιέγραφα αυτό το νέο σύστημα, που ονομάζεται «δημιουργικός καπιταλισμός», ως μια προσπάθεια όπου κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις συνεργάζονται για να επεκτείνουν τις δυνάμεις της αγοράς έτσι, ώστε όλο και περισσότεροι άνθρωποι να απολαμβάνουν υλικό κέρδος ή αναγνώριση εκτελώντας έργο που αμβλύνει τις ανισότητες του κόσμου.

ΓΟΥΟΡΕΝ ΜΠΑΦΕΤ

Αν ένας πλούσιος τύπος θέλει να βγει ραντεβού με μια μικρότερή του, θα του πουλήσεις ένα Viagra και θα βγάλεις και λεφτά. Βασικά, το σύστημα της αγοράς είναι αυτό που δίνει αξία στην έρευνα. Δε θα δώσει, όμως, αξία σε μια έρευνα που αφορά μια ασθένεια η οποία πλήττει αποκλειστικά τα φτωχότερα μέρη στον κόσμο και δεν εμφανίζεται πουθενά αλλού.

ΛΑΡΙ ΣΑΜΕΡΣ

Είναι δύσκολο να κάνει κάποιος το καλό σε αυτό τον κόσμο. Είναι δύσκολο να τα πάει καλά. Όταν ακούω ότι ένας οργανισμός πρόκειται να κάνει και τα δύο, ψάχνω το πορτοφόλι μου. Θα έπρεπε να κάνετε το ίδιο.

Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ είναι ένα βιβλίο που προκαλεί τη συμβατική σκέψη για το οικονομικό μας σύστημα, ένας χάρτης για τη νέα παγκόσμια οικονομία που αναδύεται καθώς ο καπιταλισμός προσαρμόζεται για άλλη μια φορά σ' έναν κόσμο που διαρκώς μεταβάλλεται.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 07834

ΔΙΑΒΑΖΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΜΕ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΒΛΕΠΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΑΛΛΙΩΣ